

РЕЦЕНЗІЯ

доктора юридичних наук, старшого дослідника

Почтового Максима Миколайовича

на дисертаційне дослідження Бабенка Владислава Вікторовича
на тему «Реалізація стороною обвинувачення своїх повноважень на
досудовому провадженні в умовах воєнного стану», поданого на здобуття
ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право
за спеціальністю 081 Право

Дисертаційне дослідження присвячене актуальній та складній проблемі сучасної кримінальної процесуальної науки — визначенню теоретичних, нормативних і практичних засад реалізації повноважень сторони обвинувачення в умовах воєнного стану.

Обрана тема є надзвичайно актуальною, оскільки пов'язана із трансформацією кримінального процесуального законодавства України в умовах збройної агресії та необхідністю забезпечення ефективного кримінального переслідування при одночасному дотриманні прав і свобод людини.

Автором здійснено комплексний аналіз: 1) генези інституту сторони обвинувачення; 2) особливостей правового регулювання досудового провадження; 3) трансформації процесуальних дій і рішень; 4) проблем доказування; 5) міжнародного досвіду; 6) напрямів удосконалення законодавства.

Робота має системний характер, логічну структуру та демонструє глибоке розуміння досліджуваної проблематики.

Емпіричну базу дослідження становлять інформаційно-аналітичні матеріали діяльності Національної поліції України та Офісу Генерального прокурора України за період 2015–2025 років, матеріали кримінальних проваджень, судових вироків, а також власний практичний досвід роботи в підрозділах Національної поліції України.

Практичне значення дисертації полягає у в тому, що викладені й аргументовані в дисертації теоретичні положення, висновки та практичні рекомендації впроваджені та використовуються у:

— освітньому процесі — під час викладання навчальних дисциплін «Організація розслідування кримінальних правопорушень», «Криміналістика», «Кримінальний процес», «Оперативно-розшукова діяльність», а також підготовки підручників, навчальних посібників, курсів лекцій;

— науковій діяльності — для подальшого вдосконалення основ методики розслідування окремих видів кримінальних правопорушень на основі сформульованих теоретичних положень, висновків і практичних рекомендацій;

— правозастосовній діяльності — для вдосконалення діяльності органів досудового розслідування підрозділів Національної поліції України.

До позитивних аспектів слід віднести:

- комплексний підхід до дослідження реалізації повноважень сторони обвинувачення;
- системний аналіз змін КПК України в умовах воєнного стану;
- обґрунтування необхідності визначення меж дискреційних повноважень прокурора;
- дослідження цифровізації кримінального провадження;
- врахування міжнародного досвіду та стандартів.

Отримані в дисертації результати є достатньо обґрунтованими, що підтверджується використанням широкого кола нормативних джерел, наукових праць та судової практики.

Автором сформульовано низку нових положень, висновків та пропозицій, які виносяться на захист. Основні з них такі: вперше доведено та обґрунтовано концепцію цифровізації кримінального процесу, яка має стати одним із ключових напрямів його розвитку, що забезпечить можливість дистанційного проведення процесуальних дій, фіксації доказів у режимі реального часу та збереження доказової інформації в умовах обмеженого доступу до місць подій (розширення джерел доказів, зокрема електронних, цифрових, супутникових та OSINT-даних).

Запропоновано розширити фактичний суб'єктний склад сторони обвинувачення, визначений кримінальним процесуальним законодавством, який повинен включати не лише прокурора, слідчого і дізнавача, а й оперативних працівників, спеціалістів та інших осіб, які беруть участь у формуванні доказової бази.

Удосконалено механізм забезпечення ефективності кримінального переслідування воєнних злочинів, який залежить від інтеграції сучасних методів доказування, міждержавної співпраці та належної координації між національними та міжнародними інституціями.

Аргументовано підходи до забезпечення балансу між ефективністю кримінального переслідування та правами людини, адже сучасна модель реалізації повноважень сторони обвинувачення в умовах воєнного стану характеризується поєднанням двох взаємопов'язаних тенденцій: розширення процесуальних можливостей та спрощення процедур і одночасна необхідність забезпечення належного рівня гарантій прав і свобод людини.

В досягненні мети дослідження були використані загальнонаукові та спеціальні методи наукового пізнання.

Зокрема, обрано *діалектичний метод* наукового пізнання як теоретичний фундамент дослідження при розгляді всіх проблемних аспектів за темою дисертації. Поряд з ним були використані й інші методи, зокрема, *формально-логічний* – для дослідження поняття, змісту, ознак реалізації повноважень

сторона обвинувачення; *системно-структурний* – для з'ясування організаційних та процесуальних питань, що їх вирішує сторона обвинувачення на початковому та подальших етапах досудового розслідування злочинів в умовах воєнного стану; *історико-правовий метод* – для дослідження генези законодавства та теоретичних поглядів щодо реалізації стороною обвинувачення своїх повноважень на досудовому провадженні в умовах воєнного стану.

Нормативно-правову та інформаційну основу дисертаційного дослідження складають: Конституція України, Кримінальний процесуальний кодекс України, чинні законодавчі й підзаконні нормативно-правові акти, які регулюють кримінальні процесуальні відносини в нашій державі.

Сформульовані в дисертації положення, висновки, пропозиції і рекомендації є важливим внеском у розвиток науки кримінального процесу, криміналістики та діяльності органів досудового розслідування.

Разом із тим дисертаційне дослідження Бабенка Владислава Вікторовича не позбавлене окремих недоліків і дискусійних положень, які потребують додаткового уточнення або можуть стати предметом наукової дискусії:

1. Потребує більшого використання в роботі емпіричного матеріалу – результатів узагальнення судової практики розгляду справ, пов'язаних із воєнними злочинами.

2. При викладенні матеріалів дисертації виявлено окремі лексичні, граматичні, орфографічні помилки, логічні неточності викладення матеріалу в деяких підрозділах та висновках до розділів.

3. Незважаючи на багату теоретичну частину, у роботі явно не вистачає аналізу конкретних справ або систематизованої судової практики, яка могла б ілюструвати проблеми та суперечності у правозастосуванні. Це знижує переконливість окремих тверджень, які залишаються не підкріпленими реальними прикладами. Використання в роботі актуальних судових рішень, зокрема Верховного Суду або апеляційних чи місцевих судів, дозволило б глибше проаналізувати типові ситуації та запропонувати конкретні шляхи подолання виявлених проблем, особливо у питаннях доведення вини, класифікації порушень та застосування санкцій.

4. Цілком логічним продовженням представленої наукової концепції цифровізації кримінального процесу могла б стати розробка підзаконного нормативно-правового акта – у формі інструкції, порядку або положення – щодо уніфікації процедур дистанційного проведення процесуальних дій, фіксації доказів у режимі реального часу та збереження доказової інформації в умовах обмеженого доступу до місць подій. Такий акт дозволив би врегулювати окремі процесуальні аспекти, встановити єдині процесуальні стандарти щодо збору, оцінки та використання доказової інформації стороною обвинувачення у кримінальному провадженні.

Слід зазначити, що висловлені зауваження не впливають на позитивну оцінку виконаної роботи і викликані скоріше наявністю новаторських ідей, а також складністю обраного предмету наукового аналізу.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК

Дисертація Бабенка Владислава Вікторовича «Реалізація стороною обвинувачення своїх повноважень на досудовому провадженні в умовах воєнного стану», є завершеною самостійною працею, в якій отримано ряд нових науково обґрунтованих теоретичних результатів, що в сукупності розв'язують конкретне наукове завдання, що полягає у виробленні цілісної концепції формування правових механізмів регулювання щодо реалізації стороною обвинувачення своїх повноважень на досудовому провадженні в умовах воєнного стану, виявленні проблемних аспектів застосування норм кримінального процесуального законодавства в цій сфері, а також виробленні пропозицій та рекомендацій щодо його вдосконалення для підвищення ефективності виконання завдань кримінального судочинства та ефективного здійснення досудового розслідування. Вона відповідає вимогам до оформлення дисертації, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її автор – Бабенко Владислав Вікторович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

РЕЦЕНЗЕНТ:

заступник директора Навчально-наукового
інституту права та інноваційної освіти
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
д.ю.н., старший дослідник

Максим ПОЧТОВИЙ

Підпис Почтового М.М. засвідчую:

Проректор

Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
полковник поліції

Олександр ЮНІН